

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

DSW-WKS.055.8.2026.GS
Warszawa, 18 sierpnia 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na interpelację nr 18767

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na interpelację Posłanki na Sejm RP Pani Marceliny Zawiszy w sprawie stosowania art. 106 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz planowanych zmian tego przepisu.

Szanowna Pani Poseł,

w odpowiedzi na interpelację na wstępie pragnę podkreślić, że podstawą systemu szkolnictwa wyższego i nauki jest wolność nauczania, twórczości artystycznej, badań naukowych i ogłaszania ich wyników oraz autonomia uczelni wynikająca z Konstytucji RP oraz ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), dalej: „ustawa PSWN”. Uczelnie działają jako samodzielne i niezależne jednostki organizacyjne, a ich organy nie są organizacyjnie, ani też służbowo, podporządkowane żadnemu organowi administracji publicznej. Zakres sprawowanego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nadzoru nad uczelniami wynika z przepisów ustawy PSWN. Organy władzy publicznej mogą – zgodnie z art. 9 ust. 5 ustawy PSWN - podejmować rozstrzygnięcia dotyczące uczelni (wkraść w jej działalność) tylko w przypadkach przewidzianych w ustawach. W związku z tym kwestie dotyczące organizowania zgromadzeń, akcji protestacyjnych lub strajku na terenie uczelni należą do materii związanych z zarządzaniem uczelnią, w tym odpowiedzialnością za utrzymanie porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni i pozostają w kompetencji rektora działającego w ramach zagwarantowanej autonomii uczelni.

W odniesieniu do pytań zawartych w interpelacji uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Ustawa PSWN określa sytuacje, w których dane podmioty kierują do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki zawiadomienia w określonych sprawach. Natomiast zgodnie z art. 106 ustawy PSWN rektor uczelni nie jest obowiązany do zawiadamiania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o akcji protestacyjnej lub strajku podejmowanym w uczelni przez samorząd studencki, Parlament Studentów RP lub stowarzyszenie o zasięgu ogólnokrajowym zrzeszające wyłącznie studentów. W związku z tym MNiSW nie gromadzi informacji o liczbie ww. akcji protestacyjnych/strajków, które odbyły się od dnia wejścia w życie ustawy PSWN, tj. od dnia 1 października 2018 r., ani o uczelniach, w których zastosowano art. 106 ustawy PSWN.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie sporządzało także analiz, opinii prawnych, ani nie wydawało wytycznych w zakresie stosowania art. 106 ustawy PSWN. Należy w tym

miejsu wyjaśnić, że minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki nie posiada kompetencji do wydania wiążącej interpretacji przepisów. Stanowisko MNiSW jest wyłącznie oświadczeniem wiedzy w sprawie, nie ma mocy powszechnie obowiązującej, nie stanowi wiążącej wykładni - ma wyłącznie walor informacyjny i doradczy. Każdy podmiot stosujący przepisy prawa - w tym uczelnia - dokonuje ich interpretacji we własnym zakresie i na własną odpowiedzialność.

W odniesieniu do pytań dotyczących interpretacji przepisów określonych w art. 106, w tym pojęcia „stowarzyszenia o zasięgu ogólnokrajowym zrzeszającym wyłącznie studentów”, uprzejmie przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Dział II, Rozdział 3. „Prawa i obowiązki studentów” ustawy PSWN - został w całości poświęcony prawom i obowiązkom studentów. W związku z tym również należący do tego rozdziału art. 106 odnosi się do prawa studentów do przeprowadzenia przez nich akcji protestacyjnej lub strajku, w przypadku zaistnienia w uczelni sporu zbiorowego dotyczącego istotnych spraw studentów. Zastosowane w art. 106 ust. 2 określenie „stowarzyszenie o zasięgu ogólnokrajowym zrzeszającym wyłącznie studentów” literalnie oznacza każde stowarzyszenie (nie tylko to działające w danej uczelni), które zrzesza wyłącznie studentów - przy czym brak dookreślenia w przepisie „studentów uczelni” powoduje, iż do stowarzyszenia takiego mogą należeć także studenci innych uczelni.

Zgodnie z powyższym „strajk studencki”, o którym mowa w art. 106 ust. 5 ustawy PSWN, może być podjęty wyłącznie na mocy uchwały o akcji protestacyjnej podjętej bezwzględną większością głosów przez organ samorządu studenckiego, Parlamentu Studentów RP lub ww. stowarzyszenia. W przypadku gdy akcja protestacyjna nie doprowadziła do rozwiązania sporu, może być podjęty strajk studencki polegający na powstrzymaniu się od udziału w zajęciach z możliwością pozostania w uczelni.

W odniesieniu do pytań Pani Poseł dotyczących planowanych zmian art. 106 ustawy PSWN, w kontekście postulatów przedstawianych przez Ogólnopolski Związek Zawodowy - Inicjatywa Pracownicza, w tym poszerzenia katalogu podmiotów uprawnionych do organizacji strajku „studenckiego”, uprzejmie przekazuję, co następuje.

Ustawa PSWN ustala zasady funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki, a do podmiotów go współtworzących zalicza m.in. samorząd studencki, Parlament Studentów RP oraz samych studentów. Samorząd studencki jest wyłącznym reprezentantem ogółu studentów uczelni (art. 110 ust. 3 ustawy PSWN). Zgodnie z ustawą PSWN wiele zagadnień istotnych dla studentów jest przyjmowanych przez władze uczelni w porozumieniu bądź po uzyskaniu opinii samorządu studenckiego. Ustawodawca zadedykował cały Rozdział 4. ustawy PSWN samorządowi studenckiemu i organizacjom studenckim, określając w nim m.in. iż samorząd studencki prowadzi w uczelni działalność w zakresie spraw studenckich, w tym socjalno-bytowych i kulturalnych (art. 110 ust. 4), a także decyduje w sprawach rozdziału środków finansowych przeznaczonych przez uczelnię na sprawy studenckie (art. 110 ust. 5).

Z kolei przedstawiciele samorządów studenckich tworzą Parlament Studentów RP reprezentujący ogół studentów w Rzeczypospolitej Polskiej. Parlament Studentów RP ma prawo do wyrażania opinii i przedstawiania wniosków w sprawach dotyczących ogółu studentów, w tym do opiniowania projektów aktów normatywnych dotyczących studentów (art. 338 ust. 1 i 2 ustawy PSWN). Parlament Studentów RP jest jedną z instytucji przedstawicielskich środowiska szkolnictwa wyższego i nauki, wskazanych w art. 329 ust. 1 ustawy PSWN, których opinii zasięgają organy władzy publicznej, w tym Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego (m.in. w sprawach dotyczących zarządzania uczelniami i w sprawach studentów).

W świetle powyższego należy stwierdzić, iż społeczność studencka jest reprezentowana w sposób określony systemowo w ustawie PSWN, a studenci posiadają realną

podmiotowość, w tym możliwość realizacji postulatów dotyczących praw studenckich. Katalog podmiotów uprawnionych do organizowania strajków studenckich na terenie uczelni uwzględnia organizacje reprezentujące studentów w różnych formach przewidzianych ustawą.

W uzupełnieniu powyższego należy dodać, że w kwestiach prostudenckich inicjatyw czy też działań podejmowanych w obronie praw studentów właściwe są uczelniane samorządy studenckie oraz Parlament Studentów RP, a nie związki zawodowe, które zgodnie z definicją ustawową¹ są dobrowolną i samorządną organizacją ludzi pracy, powołaną do reprezentowania i obrony ich praw (pracowniczych), interesów zawodowych i socjalnych. Należy zauważyć, że studenci nie świadczą pracy na rzecz uczelni i nie stanowią grupy zawodowej – studenci w uczelni tworzą samorząd studencki, a ich prawa i obowiązki określa ustawa PSWN, a nie Prawo pracy.

Na zakończenie, odnosząc się do pytania o zgodność art. 106 ustawy PSWN z „konstytucyjnymi oraz międzynarodowymi gwarancjami wolności zrzeszania się i swobody działalności organizacji społecznych”, uprzejmie wyjaśniam, że do organizacji zgromadzeń na terenie uczelni zastosowanie mają przepisy ustawy PSWN. Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy PSWN – członkowie wspólnoty uczelni mają prawo organizowania zgromadzeń na terenie uczelni. Zorganizowanie zgromadzenia w lokalu uczelni wymaga zgody rektora; rektor odmawia udzielenia zgody lub zakazuje zgromadzenia, jeżeli jego cel lub program naruszają przepisy prawa. Organizatorzy zgromadzeń odpowiadają przed organami uczelni za ich przebieg (art. 52 ust. 5). Powyższe wynika z faktu, iż to rektor dba o utrzymanie porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni (art. 50 ust. 1 ustawy PSWN).

W związku z powyższym, w opinii Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, brak jest podstaw do przeprowadzania analizy omawianego zagadnienia w kontekście konstytucyjnych oraz międzynarodowych gwarancji wolności zrzeszania się i swobody działalności organizacji społecznych, które wynikają z odrębnych przepisów, nie dotyczących funkcjonowania uczelni i jej terenu.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Karolina Zioto-Pużuk
Sekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

¹ Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2026 r. poz. 549).